

Υ

ύβρις: (βλ. βρισιά).

υβριστικός (α) (επίθ.):

ακουσσιμάσκο, -ι

π.χ. ακουσσιμάσκε όρμπε =
υβριστικά λόγια.

υβριστικός (β) (επίθ.):

κουσσιμάσκο, -ι.

υγεία: σαστιπέ, ο

π.χ. (ευχή) ο Ντελ σαστιπέ,
ζουραλιπέ τε ντελ τουτ = ο Θεός
υγεία, δύναμη να σου δώσει,
σαστιπέ τε αβέλ ντα σάορε κερντόν
= υγεία να υπάρχει κι όλα γίνονται,
ρακχαντόμ μο σαστιπέ, και
τσχ(ν)ντόμ η τζιγκάρα = βρήκα την
υγεία μου, που 'κοψα το τσιγάρο.

υγιαίνω (αμετβ. ρ): σαστιάβ

*Αντίθ. νασφάβαβ = (αμετβ.)
αρρωσταίνω, ασθενώ.*

υγιεινός (επίθ.): σαστικανό, -ι

π.χ. σαστικανέ χαμάτα σι καλά =
υγιεινές τροφές είναι αυτές.

υγιής (επίθ.): σαστό, -ί

π.χ. σαστό τε αβάβ ντα αβέρ
κχάντσικ νι μανγκάβ = υγιής να
είμαι κι άλλο τίποτε δε θέλω.
(σαστό σ.α. ολόκληρος).
(βλ. και ολόκληρος).

Αντίθ. νασφαλό = άρρωστος.

υγραίνω (αμετβ. ρ.): γιαλιάβ

π.χ. γιαλιλέ ε σσέα = ύγραναν τα
ρούχα.

Συνών. κινγκιάβ = βρέχομαι.

υγραίνω (μετβ. ρ.): γιαλαράβ

π.χ. γιαλαράβ με ουσσά = υγραίνω
τα χείλη μου.

*Συνών. κινγκαράβ = βρέχω,
μουσκεύω μετβ.*

*Αντίθ. σσουκιαράβ = στεγνώνω
(μετβ.ρ.), ξεραίνω.*

ύγρανση: γιαλαριπέ, ο.

υγρασία: ιγρασία, η

π.χ. ιγρασία σι α(ν)ντό κχερ = το
σπίτι έχει υγρασία.

υγρός (επίθ.): γιαλό, -ί

π.χ. γιαλέ σι ε κασσά, ο(ν)ντάν νι
πφαμπόν = υγρά είναι τα ξύλα, γι'
αυτό δεν ανάβουν.

Συνών. κινγκό = βρεγμένος.

Αντίθ. σσουκό = στεγνός, ξερός.

υγρότητα: γιαλιπέ, ο

*Αντίθ. σσουκιπέ = στεγνότητα,
ξηρασία.*

υδραυλικός: τσεσμετζίο, ο

(τσεσμάβα = βρύση)

π.χ. αβιλό ο τσεσμετζίο; = ήρθε ο
υδραυλικός;

ύπαιθρο: (βλ. απλωσιά,
ανοιχτοσύνη).

υπακοή: ασσουνιπέ και πακιαηπέ,
ο

(ασσουνιπέ κυριολ. = ακοή).

(πακιαηπέ κυριολ. = πίστη).

υπακούω (αμετβ. και μετβ. ρ.):

ασσουνάβ (= ακούω) και πακιάβ (=
πιστεύω)

π.χ. τε ασσουνές κε νταντέ = να
υπακούς τον πατέρα σου, ιτς νι
πακιάλ μαν καβά χουρντό =
καθόλου δεν με υπακούει αυτό το
παιδί.

υπαρκτός (επίθ.): σιντό, -ί

Αντίθ. μπισιντό = ανύπαρκτος.

ύπαρξη: σιπέ, ο

π.χ. πακιάς νταά κάι ο σιπέ ε
τζοχανένγκο; = πιστεύεις ακόμα
στην ύπαρξη των φαντασμάτων;

υπάρχοντα: μανγκινά, ε

(μανγκίν, ο = εμπόρευμα,
περιουσία, προϊόν,πραμάτεια)

π.χ. καλά σι σα με μανγκινά = αυτά
είναι όλα τα υπάρχοντά μου.

υπάρχω: σομ και σεμ

(βλ. και είμαι)

π.χ. ντελ σι; = Θεός υπάρχει;, [στίχοι από ποίημα Γ. Αλεξίου «ο μπαχαταλιπέ ε Ρομένγκο» (= η ευτυχία των Τσιγγάνων)] η μουσική, η γκιλί, ο κχελιπέ, σι α(ν)ντέ Ρομένγκο ρατ = η μουσική, το τραγούδι, ο χορός, υπάρχουν μέσα στο αίμα (τα κύτταρα) των Τσιγγάνων.

υπενθυμίζω (μετβ. ρ.):

σερανταράβ

(σεράβ = θυμάμαι)

π.χ. σερανταρντόμ λεσκέ τε πελ πο ιλάτσι = του υπενθύμισα να πει το φάρμακό του.

Συνών. σεραράβ = θυμίζω.

υπενθύμιση: σερανταριπέ, ο.

υπέρ (συνθετικό λέξεων): γκαέτ

π.χ. πφενέν λακέ τε μουκέλ πε ρομέ, αμά βόι νι μουκέλ λε, γκαέτ-μανγκέλ λε = της λένε να αφήσει τον άντρα της, αλλά αυτή δεν τον αφήνει, τον υπερ-αγαπά.

υπερασπίζομαι (μετβ. ρ.): αρκάβα-ικλάβ (= υπεράσπιση βγαίνω)

π.χ. σόσταρ ικλές λεσκέ αρκάβα; μπισταρντάν σο κερντά τουκέ; = γιατί τον υπερασπίζεσαι; ξέχασες τι σου έκανε;

υπεράσπιση: αρκάβα, η

π.χ. νάι μαν αρκάβα κχάνικάσταρ = δεν έχω υπεράσπιση από κανέναν.

υπερβάλλω (αμετβ. και μετβ.ρ.):

γκαετισαράβ

π.χ. γκαετισαρές καλένσα κάι πφενές = υπερβάλλεις μ' αυτά που λες.

υπερβολή: γκαετιπέ, ο.

υπερβολικά (επίρρ.): γκαέτ-μπουτ (= υπέρ πολύ) και γκαέτ-φαζλά (= υπέρ παραπάνω)

π.χ. γκαέτ-μπουτ σσουκάρ σι λεσκή τσχεί = υπερβολικά όμορφη είναι η κόρη του, γκαέτ-φαζλά μπεε(ν)ντίμ λεσκό κχερ = υπερβολικά άρεσα το σπίτι του, γκαέτ-φαζλά κερντάν,

μπεςς σσουκάρ πφενάβ τουκέ = υπερβολικά έκανες (το παράκανες), κάτσε ωραία (καλά) σου λέω.

υπερβολικός (επίθ.): γκαεκουτνό, -ί και γκαετουνό, -ί

π.χ. γκαεκουτνό σι ο φιάτο κάι κερές μανγκέ = υπερβολική είναι η τιμή που μου κάνεις.

Αντίθ. ορτά και ορτάς = μέτριος.

υπέργεια (επίρρ.): οπραπφού (= πάνω από τη γη)

Αντίθ. ταλαπφού = υπόγεια.

υπεργεμάτος (επίθ.): γκαέτ-πφερντό-ί.

υπερήφανα (επίρρ.):

μπαρικανιμάσα.

υπερηφάνεια: μπαρικανιπέ, ο (σ.α. καύχηση, μεγαλομανία, αλαζονεία).

π.χ. εμπούκα παρέ ντικχλά, μπαρικανιπέ μπικινέλ = λίγα λεφτά είδε, υπερηφάνεια πουλάει.

Αντίθ. μπιμπαρικανιπέ = μετριοφροσύνη.

υπερηφανεύομαι (αμετβ. ρ.):

μπαρικανισάβαβ και

μπαρικανισάαβ

π.χ. μπαρικανισάολ πε τσχεένγκε = υπερηφανεύεται για τις κόρες του. (σ.α. καυχιέμαι).

Αντίθ. λατζάβ = ντρέπομαι.

Συνών. ασσαράμαν = παινεύομαι.

υπερήφανος (επίθ.): μπαρικανό, -ί (σ.α. καυχησιάρης, μεγαλομανής, αλαζόνας).

π.χ. νά κερ τουτ γκαντικίν μπουτ μπαρικανό, τε ντέλα τουτ ο Ντελ γεκ πάλμα, κα λελ λεν σα κατάρ κε βαστά = μην παριστάνεις τόσο πολύ τον υπερήφανο, αν σου δώσει ο Θεός μια σφαλιάρα, θα τα πάρει όλα από τα χέρια σου (δηλ. ό,τι έχεις και δεν έχεις), μπαρικανό κερέλπες, ιν ορμπισαρέλ αμένσα = παριστάνει τον υπερήφανο, δεν μιλάει με μας.

Αντίθ. μιμπαρικανό =
μετριόφρονας.

υπερκόπωση (α): γκαέτ-
τσχι(ν)ντιπέ, ο (= υπερκούραση).

υπερκόπωση (β): μπουτ-
τσχι(ν)ντιπέ, ο (= πολλή κούραση)
π.χ. νασφάιλο κατάρ ο μπουτ-
τσχι(ν)ντιπέ = αρρώστησε από την
υπερκόπωση.

υπέρμαχος: (βλ. σωματοφύλακας).

υπερόπτης(α): γκαέτ-μπαρικανό, ο
(= υπέρ υπερήφανος).

υπερόπτης (β): μπουτ-μπαρικανό,
ο (= πολύ υπερήφανος)

Αντίθ. μιμπαρικανό =
μετριόφρονας.

υπερόπτισσα (α): γκαέτ-μπαρικανί,
η (= υπέρ υπερήφανη).

υπερόπτισσα (β): μπουτ-
μπαρικανί, η (= πολύ υπερήφανη).

υπέροχα (επίρρ.): μπούσσουκαρ
π.χ. μπούσσουκαρ νακχανταμούς =
υπέροχα περάσαμε.

(βλ. και υπέροχος).

Αντίθ. μπέτι = άσχημα, άσχημος.

υπέροχος (άκλ.επιθ.):

μούσσουκαρ

π.χ. σίλε μπούσσουκαρ σέξι = έχει
υπέροχη φωνή.

(μπουτ = πολύ, πολύς, σσουκάρ =
ωραίος, ωραία, όμορφος, όμορφα).

(βλ. και υπέροχα).

Αντίθ. μπέτι = άσχημος, άσχημα.

υπεροψία (α): γκαέτ-μπαρικανιπέ,
ο (= υπέρ υπερηφάνεια).

Αντίθ. μιμπαρικανιπέ =
μετριοφροσύνη.

υπεροψία (β): μπουτ-μπαρικανιπέ,
ο (= πολλή υπερηφάνεια)

π.χ. ο μπουτ-μπαρικανιπέ σι νάι
λατσχό σσεί = η υπερψία δεν είναι
καλό πράγμα.

Αντίθ. μιμπαρικανιπέ =
μετριοφροσύνη.

υπερτυχερός (επίθ.): γκαέτ-
μπαχταλό,-ί

Αντίθ. μιμπαχταλό και
μιμπαχτάκο = άτυχος.

υπηρέτης: ιπιρέτι, ο και θηλ.
ιπιρέτρια, η

π.χ. σα μορμισαρές κατάρ κχερέ-
σκι μπουκί· νά χα μπουτ ντα λε
τουκέ εκ ιπιρέτρια α(ν)ντό κχερ =
όλο γκρινιάζεις από του σπιτιού τη
δουλειά· μην τρως πολύ και πάρε
για σένα μια υπηρέτρια μες στο
σπίτι.

Συνών. τσιράκο = τσιράκι.

υπηρετώ (αμετβ.καιμετβ.ρ.):

ιπιρετισαράβ

π.χ. κάι ιπιρετισαρέλ κο τσχαβό; =
πού υπηρετεί ο γιος σου
(φαντάρος);

υπναράς: λι(ν)ντράκο, ο (σ.α.
υπνωτικός), θηλ. λι(ν)ντράκι, η

π.χ. μπουτ λι(ν)ντράκο σαν = πολύ
υπναράς είσαι.

(βλ. και υπνωτικός).

υπνοδωμάτιο: πασσιμάσκι-οντάια
(προφ. με συνίζηση ια),
πασσιμάσκι-ονταήν και
πασσλιμάσκι-οντάια, η (προφ. με
συνίζηση ια).

ύπνος: λί(ν)ντρα, η (= νύστα),
πασσιπέ, ο (= κοίμηση, πασσιτιάβ

(= κοιμάμαι), πασσιλιπέ, ο (=

κοίμηση, πασσιλιάβ = κοιμάμαι)

π.χ. μουκ μαν τε τσαϊλιάβ με
λι(ν)ντράκε = άσε με να χορτάσω
τον ύπνο μου, τζαβ πασσιμάσκε =

πάω για ύπνο.

(υποκ.) λι(ν)ντρίσα, η.

υπνωτικός (επίθ.): λι(ν)ντράκο, -ι
και πασσταριμάσκο, -ι

π.χ. τε να λάβα με λι(ν)ντράκε
άπορα, νασσί κα πασσιτιάβ = αν

δεν πάρω τα υπνωτικά μου χάπια,
δε θα μπορέσω να κοιμηθώ

(λι(ν)ντράκο κυριολ. νύστας, σ.α.
υπναράς, πασσταριμάσκο κυριολ.
κοιμιστικός).

υπόγεια (επίρρ.): ταλαφού (= κάτω από τη γη)

Αντίθ. οπραφού = υπέργεια.

υπόγειο: υπόγιο, ο

π.χ. σαό μπαρό υπόγιο σίλε ταλάλ
λεσκό κχερ = τι μεγάλο υπόγειο
έχει κάτω από το σπίτι του.

υπογραφή: εμζάβα, η

π.χ. κα κίντας εμζάβε ντα κα
τσχάστουτ κατάρ = θα μαζέψουμε
υπογραφές και θα σε ρίξουμε
(διώξουμε) από εδώ.

υπογράφω (μετβ. ρ.): εμζάβα-
τσαβ (= υπογραφή ρίχνω)

π.χ. ντε ο λιλ τε τσαβ-εμζάβα =
δώσε το χαρτί να υπογράψω.

υποδεικνύω (μετβ. ρ.): σικαβάβ (= δείχνω)

π.χ. σικαντά μανγκέ σαρ τε κεράβ
λε = μου υπέδειξε πώς να το κάνω.

*Συνών. γκογκιαράβ = συμβουλεύω,
δασκαλεύω, νουθετώ.*

υπόδειξη: σικαηπέ, ο (= δείξιμο).

υποδύομαι (μετβ.ρ): κεράμαν (= κάνω τον εαυτό μου, κεράβ = κάνω, μαν = εμένα, παριστάνω, καμώνομαι, υποκρίνομαι, προσποιούμαι)

π.χ. καβά τερνό αρτίζι κái καβά
φίλιμι κερέλπες πφουρό = αυτός ο
νεαρός ηθοποιός σ' αυτή την ταινία
υποδύεται το γέρο.

(βλ. και καμώνομαι, παριστάνω,
προσποιούμαι).

υποζύγιο: νταβάρι, ο .

υπόθεση: μεσελάβα, η

π.χ. σο κερντιλό κολέ μεσελαβάσα;
= τι έγινε μ' εκείνη την υπόθεση;

υποκρίνομαι: (βλ. προσποιούμαι,
καμώνομαι, παριστάνω).

υποκύπτω: (βλ. υποτάσσομαι).

υπολογίζω: (βλ. λογαριάζω).

υπολογισμός: (βλ. μέτρημα).

υπόλοιπο: ιπόλιπο, ο

π.χ. σο ιπόλιπο ατσχικό, τε
ποκινάβ; = τι υπόλοιπο έμεινε, να
πληρώσω;

υπομάλης: (βλ. παραμάσχαλα).

υπομονετικός (επίθ.): σάμπουρλίο,
-ούκα

π.χ. μπουτ σάμπουρλίο σι λεσκό
ντατ = πολύ υπομονετικός είναι ο
πατέρας του.

υπομονή (α): ιπομονί, η

π.χ. κερ ιπομονί, κα νακχέλ = κάνε
υπομονή, θα περάσει, μπουτ
ιπομονι κεράβ τουκέ, μπεςς
σσουκάρ

πφενάβ = πολύ υπομονή σου κάνω,
κάτσε καλά σου λέω, τζι κάνα κα
κεράβ ιπομονί; = μέχρι πότε θα
κάνω υπομονή;

υπομονή (β): σάμπουρι, ο

π.χ. κερ εμπούκα σάμπουρι νταά =
κάνε λίγη υπομονή ακόμα.

υπόσταση: (βλ. ύπαρξη).

υποστηρίζω (μετβ. ρ.): παλάλ-
τσαλαβάβ (= από πίσω χτυπά)

π.χ. έρκες παλάλ πο μανούςς
τσαλαβέλ = ο καθένας τον άνθρωπο
(συγγενή) του υποστηρίζει, πφεν
μανγκέ, σαϊ σασούι σι καγιά κái νι
τσαλαβέλ παλάλ πο τσαβό; =
πέσμου, ποια πεθερά είναι αυτή που
δεν υποστηρίζει τον γιο της;

υποστηρικτής: (βλ.

σωματοφύλακας).

υπόσχομαι (μετβ. ρ.): μο-πφεράς-
νταβ και μι-όρμπα-νταβ (= το λόγο
μου δίνω)

π.χ. με κάνα νταβ μο πφεράς εκχέ
σσεέσκε, κεράβ λε = εγώ όταν
υπόσχομαι κάτι, το κάνω.

υποταγή: τελέ-ατσχιπέ, ο (τελέ =
κάτω, ατσχιπέ = παύση, στάση,
σταματημός).

υποτάσσομαι (αμετβ. ρ.): τελέ-
ατσχάβ (= κάτω μένω)

π.χ. σο τε κεράβ, σίμαν ζόρι ντα
ατσχάβ λεσκέ τελέ = τι να κάνω,

έχω ανάγκη και υποτάσσομαι σ' αυτόν, μπουτ τσχιπ νι κα ικαλές κε ρομέσκε, του τζουβλί σαν, τελέ κα ατσχές λέσκε = πολλή γλώσσα δε θα βγάζεις για τον άνδρα σου, εσύ είσαι γυναίκα, θα υποτάσσεσαι σ' αυτόν, τε φφενέλ ντα τούκε εκ πφεράς φαζλά του νι κα χολάος, βο νταάμπαρο σι τούταρ, τελέ κα ατσχές λεσκέ = κι αν σου πει μια κουβέντα παραπάνω εσύ δε θα θυμώσεις, αυτός είναι μεγαλύτερος από σένα, θα υποτάσσεσαι σ' αυτόν (δηλ. θα τον σέβεσαι, θα υποχωρείς), (φράση) η λατσχί ρομνί τελέ-ατσχέλ πε ρομέσκε = η καλή γυναίκα υποτάσσεται στον άνδρα της.

υποτιμημένος (μτχ.): τελέ-περαντό, -ί (τελέ = κάτω, περαντό = πεσμένος, γκρεμισμένος, κατεδαφισμένος) (σ.α. ισοπεδωμένος, μειωμένος).

υποτίμηση: τελέ-περιπέ,ο (= κάτω πέσιμο) (σ.α. ισοπέδωση, μείωση).

υποτιμούμαι (αμετβ. ρ.): τελέ-περάβ (= κάτω πέφτω)

π.χ. τελέ-πελέ ε χοραχανέ παρέ = υποτιμήθηκαν τα τουρκικά χρήματα (νομίσματα), τελέ-πελό κο ναμούζι ντα αγκαντάλ κερές; = υποτιμήθηκε η τιμιότητα σου και κάνεις έτσι; (σ.α. μειώνομαι, ισοπεδώνομαι, π.χ. τελέ-πελέ ε τομαφιλένγκε φιάτορα = μειώθηκαν οι τιμές των αυτοκινήτων).

(βλ. και ισοπεδώνομαι).

υποτιμώ (μετβ. ρ.): τελέ-περαβάβ (τελέ = κάτω, περαβάβ = γκρεμίζω, κατεδαφίζω)

π.χ. κε μπορά τελέ-περαβές λα, κε τσαβέ παλέ ασσαρές = τη νύφη σου την υποτιμάς, τον γιο σου πάλι τον παινεύεις (σ.α. μειώνω, ισοπεδώνω, συντρίβω, π.χ. τε περαβέσα-τελέ νταά εμπούκα ο

φιάτο, κα κινάβ λε = αν μειώσεις ακόμα λίγο την τιμή, θα το αγοράσω).

(βλ. και ισοπεδώνω).

υπουλία: (βλ. υπουλότητα).

ύπουλος (επίθ.): τζουνγκαλό, -ί (σ.α. δόλιος)

π.χ. τε τρασσάς καλέσταρ, τζουνγκαλό σι = να φοβάσαι από αυτόν, ύπουλος είναι.

Συνών. *μπενγκαλό* = *διαβολεμένος*, *πφιννό* = *πονηρός*.

υπουλότητα: τζουνγκαλιπέ, ο (σ.α. δολιότητα)

Συνών. *μπενγκαλιπέ* = *διαβολικότητα*.

υπουργός (η): ιπουργόσκα, η.

υπουργός (ο): ιπουργόζι, ο.

υποφέρομαι: (βλ. τραβιέμαι).

υποφερτός: (βλ. τραβηγμένος).

υποφέρω (αμετβ. και μετβ.ρ.): σίρνταβ (= τραβώ)

π.χ. νασστί σίρνταβ κι μούρμα, χαλάν μαν = δεν μπορώ να υποφέρω την μουρμούρα (γκρίνια) σου, μ' έφαγες, κάνα πφενάβας λέσκε με νι ασσουνέλας μαν, μούκλε ακανά κοτέ τε σίρντελ = όταν του έλεγα εγώ δεν με άκουγε, άστον τώρα εκεί να υποφέρει.

(βλ. και τραβώ).

υποχρέωση: (βλ. καθήκον).

υποχωρώ (αμετβ. ρ.): παπαλέ-τζαβ

(= πίσω πηγαίνω, οπισθοδρομώ, οπισθοχωρώ) και τελέ-ατσχάβ (= κάτω μένω, υποκύπτω, υποτάσσομαι)

(βλ. και υποτάσσομαι).

Αντίθ. *ανγκλέ-τζαβ* = *προχωρώ αμετβ.*, *προοδεύω*.

υποψία: εσσκίλι, ο.

υποψιάζομαι (μετβ. ρ.): εσσκίλι-κεράβ (= υποψία κάνω)

π.χ. κερντέ λεστάρ εσσκίλι ε σσεραλέ ντα λιέ λε α(ν)ντρέ = τον

υποψιάστηκαν οι αστυνομικοί και τον πήραν μέσα.

ύστερα (επίρρ.): σονά, σορά και σοβνά

π.χ. σορά σο κερντιλό; = ύστερα τι έγινε;

Αντίθ. πριν = πριν, ακανά = τώρα.

υστερία: σάρα, η

π.χ. σάρα ασταρντά τουτ ντα μούιτχος αγκαντάλ; = υστερία σε έπιασε και φωνάζεις έτσι;

(βλ. ομόηχο σάρα = αντίσκηνο).

υστερικός (επίθ.): σάραλιο,-ουκα.

ύφασμα: κοτόρ, ο (σ.α. πανί)

π.χ. κα κεράβ μανγκέ ρόκλια κατάρ καβά κοτόρ = θα φτιάξω για μένα φόρεμα απ' αυτό το ύφασμα, σαό σσουκάρ σι καβά λουλουγκιαλό κοτόρ! = τι όμορφο είναι αυτό το λουλουδάτο ύφασμα!, μπουτ σανό σι ο κοτόρ = πολύ λεπτό είναι το ύφασμα (η λέξη κοτόρ αρχικά σήμαινε κομμάτι π.χ. γεκ κοτόρ μαρνό = ένα κομμάτι ψωμί)

(υποκ.) κοτορορό, ο.

υφασμάτινος (επίθ.): κοτοραλό, -ί

π.χ. κοτοραλί ντορί = υφασμάτινη λωρίδα.

υφασματοπώλης: μπασματζίο, ο
θηλ. μπασματζύκα, η (μπασμάβα, η = ύφασμα).

ύψη (στα): ουτσιμάστε

π.χ. ουτσιμάστε ικλιλό = στα ύψη ανέβηκε.

υψηλότητα: ουπρουνιπέ, ο.

Ύψιστος (επίθ.): ουπρουνό,-ί

π.χ. ο ουπρουνό Ντελ τζανέλ σο κερέλ = ο Ύψιστος Θεός ξέρει τι κάνει.

ύψος: ουτσιπέ, ο

π.χ. γκάντικιν σι ο ουτσιπέ ε ταβανέσκο; = πόσο είναι το ύψος του ταβανιού;

(ουτσιπέ σ.α. ύψωμα).

π.χ. σι εκ μπαρό ουτσιπέ ανγκλά λεσκό κχερ = υπάρχει ένα μεγάλο ύψωμα μπροστά στο σπίτι του.

ύψωμα (α): (βλ. ύψος).

ύψωμα (β): μπαήρι, ο (σ.α. ανηφόρα).

υψωμένος (μτχ.): οπρέ-βαζντό, -ί και οπρέ-βαζντι(ν)ντό, -ί (σ.α. ανυψωμένος).

υψώνομαι (αμετβ.ρ): οπρέ-βαζντιάβ (= επάνω σηκώνομαι)

π.χ. βαζντιλό-οπρέ λεσκό αλάβ κατάρ καγιά μπουκί κάι κερντά = υψώθηκε το όνομά του από αυτή τη δουλειά (από αυτό το έργο) που έκαμε.

υψώνω (μετβ. ρ.): οπρέ-βάζνταβ (= επάνω σηκώνω) (σ.α. ανυψώνω)

π.χ. βάζνταβ-οπρέ ο μπαϊράκο = υψώνω την σημαία.

Αντίθ. φουλαράβ = κατεβάζω, ξεφορτώνω, ξεφουσκώνω μετβ.

ύψωση: οπρέ-βαζντιπέ, ο (= επάνω σήκωμα, σ.α. ανύψωση).